

प्रभाव दैनिक

National Daily

पत्रिका नआएमा, ठेगाना परिवर्तन
भएमा वा अन्य कुनै गुनासो/जिज्ञासा
भएमा निम्न माध्यमबाट हामीलाई
तत्काल सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

 प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.
सिफल-७, काठमाडौं
०१-४३७३५७७, ९७६९८१५४००,
९८४११५१२१७, ९८४१२४६२६९
 marketing2prabhhab@gmail.com

वर्ष १२ अंक १९ काठमाडौं सोमबार, २९ वैशाख २०८२ Prabhab National Daily Monday, May 12, 2025 www.prabhbonline.com पृष्ठ ८ मूल्य रु. ५।-

आगामी बजेट सात सिद्धान्त, २५ प्राथमिकतामा केन्द्रित

जेबी योजजन

काठमाडौं- सरकारले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को विनियोजन विधेयकका सिद्धान्त र प्राथमिकता प्रतिनिधिसभामा पेश गरेको छ । अर्थमन्त्री विष्णु पौडेलले आइतबार आगामी बजेटका सात सिद्धान्त र २५ प्राथमिकता पेश गरेका हुन् । यसबारे प्रतिनिधिसभामा चार दिन छलफल हुने भएको छ । अर्थमन्त्री पौडेलले पेश गरेको विनियोजन विधेयकमा मौलिक हक तथा राज्य निर्देशन सिद्धान्तको कार्यान्वयन पहिलो सिद्धान्त हो । समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्न सुदृढ अर्थतन्त्रको निर्माण, विकासमा समन्वय र सहकार्य, सार्वजनिक वित्त सन्तुलन र बजेट अनुशासन र व्यवसायीमैत्री वातावरणको सिर्जना र निजी क्षेत्रको लगानी प्रवर्द्धन बजेटका सिद्धान्त हुन् । सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति र नागरिकमैत्री सेवा प्रवाह र सुशासनलाई पनि अर्थमन्त्री पौडेलले बजेटका सिद्धान्तमा राखेका छन् । आगामी बजेटका प्राथमिकताहरूको

पहिलो नम्बरमै रोजगारी सिर्जना, स्वरोजगार प्रवर्द्धन र गरिबी निवारण छ । देशमा बृहदो बेरोजगारी समस्या छँदा रोजगारी सिर्जनालाई सरकारले पहिलो प्राथमिकतामा राखेको हो । यसपछि आर्थिक सुधार, कृषि क्षेत्रको व्यावसायीकरण, विद्युत् उत्पादन, प्रसारण र विश्वसनीय वितरण, पर्यटन तथा हवाई पूर्वाधारको विकास र औद्योगिक क्षेत्रको विकास र निकासी प्रवर्द्धन पनि सरकारका प्राथमिकता हुन् । डिजिटल पूर्वाधार र डिजिटल अर्थतन्त्रको निर्माण, गुणस्तर र जीवनोपयोगी शिक्षा, गुणस्त्रीय स्वास्थ्य सेवा, मानव पूँजी निर्माण, युवा, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक, भौतिक पूर्वाधार तथा आवास विकास, खानेपानी तथा सरसफाइ, भूमि व्यवस्था, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन र सामाजिक न्याय र समावेशी विकास पनि सरकारको प्राथमिकतामा परेको छ । यी सबै अर्थमन्त्री पौडेलले आइतबार संसद् बैठकमा पेश गरेका बजेटका प्राथमिकताहरू हुन् ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

बजेटका सिद्धान्त

- मौलिक हक तथा राज्य निर्देशन सिद्धान्तको कार्यान्वयन
- समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्न सुदृढ अर्थतन्त्रको निर्माण
- विकासमा समन्वय र सहकार्य
- सार्वजनिक वित्त सन्तुलन र बजेट अनुशासन
- व्यवसायीमैत्री वातावरणको सिर्जना र निजी क्षेत्रको लगानी प्रवर्द्धन
- सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति
- नागरिकमैत्री सेवा प्रवाह र सुशासन

बजेटका प्राथमिकताहरू

- रोजगारी सिर्जना, स्वरोजगार प्रवर्द्धन र गरिबी निवारण
- आर्थिक सुधार
- कृषि क्षेत्रको व्यवसायीकरण
- विद्युत् उत्पादन, प्रसारण र विश्वसनीय वितरण
- पर्यटन तथा हवाई पूर्वाधारको विकास
- औद्योगिक क्षेत्रको विकास र निकासी प्रवर्द्धन
- डिजिटल पूर्वाधार र डिजिटल अर्थतन्त्रको निर्माण
- गुणस्तर र जीवनोपयोगी शिक्षा
- गुणस्त्रीय स्वास्थ्य सेवा
- मानव पूँजी निर्माण
- युवा, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक
- भौतिक पूर्वाधार तथा आवास विकास
- खानेपानी तथा सरसफाइ
- भूमि व्यवस्था
- जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन
- सामाजिक न्याय र समावेशी विकास
- सामाजिक सुरक्षा
- वित्तीय क्षेत्रको सुदृढीकरण
- वित्तीय संघीयता कार्यान्वयन
- बजेट प्रणालीको सुदृढीकरण
- विकास वित्तको विस्तार
- राजस्व प्रणालीको सुदृढीकरण
- राष्ट्रिय सुरक्षा
- अन्तर्राष्ट्रिय सुरक्षा
- कानुनी शासन, मानव अधिकार र सुशासन प्रवर्द्धन

हप्तैपिच्छे फेरिँदै गभर्नरको उम्मेदवार

- ज्ञानेन्द्र ढुंगाना, रवीन्द्र पाण्डे, पूर्वमुख्यसचिव राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री, गुणाकर भट्ट हुँदै डा. विश्व पौडेलसम्म
- गभर्नर छनोट समितिबाट दुई जनाको राजीनामा, महाप्रसाद अधिकारीविरुद्ध रिट
- एक महिनाअघि नै छनोट गर्नुपर्ने गभर्नर नहुँदा राष्ट्र बैंक नेतृत्वविहीन

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- दुई ठूला दल नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेको संयुक्त सरकारका नेताहरूबीच सहमति हुन नसक्दा चैत २४ देखि नेपाल राष्ट्र बैंक नेतृत्वविहीन छ । वैशाख सकिनै लाग्दा शीर्ष तहकै नेताहरूले हप्तैपिच्छे गभर्नरका नयाँ-नयाँ उम्मेदवार 'मिडिया ट्रायल'मा ल्याइरहेका छन् । चैत ११ गतेको मन्त्रिपरिषद्ले उपप्रधान एवं अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलको नेतृत्वमा तीन सदस्यीय गभर्नर छनोट समिति गठन गरेको थियो । उक्त समितिमा पूर्वगभर्नर विजयनाथ भट्टराई र योजना आयोगका पूर्वउपाध्यक्ष डा. विश्व पौडेल थिए । गभर्नर नियुक्तिमा दुई ठूला दलको रस्साकस्सी जारी रहे पनि छनोट समितिको बैठक भने एकपटक पनि बस्न सकेको छैन ।

वरु हप्तैपिच्छे नयाँ-नयाँ उम्मेदवारको नाम ट्रायलमा आइरहेका छन् । जसकारण विजयनाथले यो समिति वैशाख ९ गते नै छाडे । छनोट समितिको सदस्यमा मन्त्रिपरिषद्ले वैशाख १८ गते पूर्वगभर्नर महाप्रसाद अधिकारीलाई नियुक्त गर्ने निर्णय गर्‍यो । यो बेलासम्म गुणाकर भट्ट गभर्नर बन्ने पक्कापक्की थियो ।

कांग्रेसको सिफारिस पाएकाले पनि उनी गभर्नर बन्नेमा ढुक्का थिए । तर उनको

को-को आए चर्चामा ?

सबैभन्दा पहिले गभर्नर बन्ने भन्दै चर्चामा आएको नाम हो ज्ञानेन्द्र ढुंगाना । नविल बैंकको सिइओबाट चैत १२ गते राजीनामा दिएका उनलाई कांग्रेसको आधिकारिक उम्मेदवार भनियो । त्यतिबेला उनको नाम गभर्नरमा लगभग पक्कापक्कीजस्तै भएको बताइन्थ्यो । त्यसपछि रवीन्द्र पाण्डे, पूर्वमुख्यसचिव राजेन्द्रकिशोर क्षेत्रीको नाम गभर्नर बन्ने भन्दै चर्चामा आयो । सरकारले उनीहरूलाई गभर्नरमा ल्याउन उमेर हद नै हटाइदियो । तर ६५ वर्ष उमेर हद हटाइएको मापदण्ड तत्काल कार्यान्वयन नगर्न सर्वोच्चको अल्पकालीन आदेश दिएसँगै गभर्नरको दौडमा रहेका पाण्डे, पूर्वमुख्यसचिव क्षेत्री आउट भए । गभर्नरको मापदण्डमा ३० वर्ष र कार्यकारी प्रमुखबाहेक अन्य पदाधिकारी र सदस्यको हकमा ३५ वर्ष उमेर पूरा भई ६५ वर्ष ननाघेको हुनुपर्ने व्यवस्था छ ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

को हुन् विश्व पौडेल ?

चितवन-१ बाट २०७९ को निर्वाचनमा कांग्रेस उम्मेदवार बनेका पौडेल राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्वउपाध्यक्ष हुन् । अहिले उनी काठमाडौं विश्वविद्यालयमा पढाउँछन् । राजनीतिक दलका नेता कार्यकर्ता गभर्नर बन्न पाउँदैनन् । यद्यपि यतिबेला उनले कांग्रेसको क्रियाशील सदस्यता नलिएको भन्दै मिडियावाजी भने भइरहेको छ । कांग्रेस प्रवक्ता डा. प्रकाशशरण महत पनि पौडेलको नाममा एमालेसमेत सहमत रहेको बताउँछन् । 'उहाँको नाममा अब विवाद नहुनुपर्ने हो । एमालेदेखि विपक्षीलेसमेत उहाँलाई मन पराएको सुनिन्छ,' महतले भने । अमेरिकाको युनिभर्सिटी अफ क्यालिफोर्निया, बर्कलेबाट विद्यावारिधि गरेका उनलाई अर्थशास्त्रीका रूपमा मानिंदै आएको छ ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

राजीनामा राष्ट्र बैंकले स्वीकृत गरिदिएन । कार्यवाहक गभर्नर नीलम ढुंगाना तिमिसनाले उनको राजीनामा रोकेपछि, कांग्रेसले

डा. पौडेललाई गभर्नर पदमा सिफारिस गरेको बताइन्छ । जबकि पौडेल आफैँ छनोट समितिका सदस्य हुन् । आइतबार

दिनभर उनको नाम अबको गभर्नर रूपमा चर्चामा आएसँगै पौडेलले छनोट समितिको सदस्यबाट राजीनामा दिएका छन् ।

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

नौ महिनामा भित्रियो एक खर्ब ९१ अर्ब रेमिट्यान्स

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- चालु आर्थिक वर्षको नौ महिनामा मुलुकमा भित्रिने रेमिट्यान्स (विप्रेषण) १० प्रतिशतले बढेको छ । आइतबार नेपाल राष्ट्र बैंकले सार्वजनिक गरेको देशको वर्तमान आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति प्रतिवेदनमा अधिल्लो वर्षको तुलनामा रेमिट्यान्स बढेको छ । यद्यपि, उक्त बृद्धिदर अधिल्लो आवको तुलनामा न्यून हो । प्रतिवेदनअनुसार चालु आर्थिक वर्षको साउनदेखि चैतसम्म १एक खर्ब ९१ अर्ब ३१ करोड रूपैयाँ रेमिट्यान्स भित्रिएको छ । उक्त विवरणअनुसार रेमिट्यान्सबापत गत चैत महिनामामात्रै एक खर्ब ३९ अर्ब ५४ करोड रूपैयाँ भित्रिएको छ । अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा १७.२ प्रतिशतले बृद्धि हुँदै १० खर्ब ८२ अर्ब ६५ करोड रूपैयाँ भित्रिएको थियो । अधिल्लो आवको यसै अवधिको तुलनामा यसपटक एक खर्ब आठ अर्ब ६६ करोड रूपैयाँ बढी विप्रेषण मुलुक आएको छ । राष्ट्र बैंकका अनुसार अमेरिकी डलरमा चालु आवको नौ महिनामा भित्रिएको रेमिट्यान्स ७.३ प्रतिशतले बृद्धि भइ आठ अर्ब ७४ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह १५.२

चालु आवको नौ महिनामा भित्रिएको रेमिट्यान्स

महिना	रकम
साउन	एक खर्ब ३६ अर्ब ९३ करोड
भदौ	एक खर्ब २६ अर्ब २१ करोड
असोज	एक खर्ब ४४ अर्ब १७ करोड
कात्तिक	एक खर्ब १४ अर्ब ३२ करोड
मंसिर	१ अर्ब १८ अर्ब ८० करोड
पुस	एक खर्ब २२ अर्ब ६५ करोड
माघ	एक खर्ब ३७ अर्ब पाँच करोड
फागुन	एक खर्ब ५१ अर्ब १९ करोड
चैत	एक खर्ब ३९ अर्ब ५४ करोड

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक

प्रतिशतले बढेको थियो ।

समीक्षा अवधिमा संस्थागत र व्यक्तिगत श्रम स्वीकृति लिएर तीन लाख ५८ हजार २२२ जना वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन् । सोही अवधिमा पुनः श्रम स्वीकृति लिएर जानेहरू भने दुई लाख ४९ हजार ६५२ जना रहेका छन् । यसर्थ चालु आवको नौ महिनामा कूल छ लाख सात हजार ८७४ जना रोजगारीका लागि विभिन्न मुलुक गएका छन् । अधिल्लो आवको सोही अवधिमा व्यक्तिगत, संस्थागत र पुनः श्रम स्वीकृति लिएर पाँच लाख ३९ हजार ६८ हजार

जना रोजगारीमा गएका थिए ।

चालु आवको पहिलो महिना साउनमा एक खर्ब ३६ अर्ब ९३ करोड रूपैयाँ रेमिट्यान्स भित्रिएको थियो । भदौमा एक खर्ब २६ अर्ब २१ करोड, असोजमा एक खर्ब ४४ अर्ब १७ करोड, कात्तिकमा एक खर्ब १४ अर्ब ३२ करोड, मंसिरमा एक खर्ब १८ अर्ब ८० करोड, पुसमा एक खर्ब २२ अर्ब ६५ करोड, माघमा एक खर्ब ३७ अर्ब पाँच करोड र फागुनमा एक खर्ब ५१ अर्ब १९ करोड रूपैयाँ रेमिट्यान्स भित्रिएको तथ्यांक छ ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

भ्रामक सूचनाप्रति मन्त्रालयको ध्यानाकर्षण

काठमाडौं (प्रस)- श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले दक्षिण कोरियामा मौसमी कामदार पठाउनेबारे भूटो विज्ञप्ति प्रकाशित भएको भन्दै गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको जनाएको छ । गत शुक्रबार मन्त्रालयले विज्ञप्ति निकालेर कोरियामा मौसमी कामदार लैजाने विषयमा कुनै निर्णय नभएको प्रस्ट पारेको हो ।

मन्त्रालयले गत चैत्र २५ गते नेपाल सरकार र कोरिया सरकारबीच मौसमी कामदार पठाउने विषयमा सहमति भएकाले भगिनी सम्बन्ध कायम भएका स्थानीय तहहरूले सम्पर्क गर्नु भन्दै निकालिएको विज्ञप्ति आधिकारिक नभएको जनाएको छ । उक्त विज्ञप्तिमा उल्लेख भएको विषयवस्तुमा मन्त्रालयबाट कुनै आह्वान नभएको जनाइएको छ । साथै, मन्त्रालयको लेटरहेड र छापको दुरुपयोग गरी महाशाखा प्रमुखको कौतै हस्ताक्षर गरी भ्रम फैलाइएको भन्दै यस्तो काम गर्ने व्यक्ति वा समूहलाई कारवाही गर्न सम्वन्धित निकायमा पत्राचार गरिएको मन्त्रालयको दाबी छ । यस्ता भ्रामक सूचनाबाट सजग रहन मन्त्रालयले अनुरोधसमेत गरेको छ ।

गर्मीमा तातो हावा वा लुबाट जोगिने उपायहरू

दिउँसो घरबाट बाहिर ननिस्कने

चिसो पानीले नुहाउने

क्याफिनले घेरै पिसाब जराउँने हुँदा चिया, कफी, सोडा जस्ता पेयपदार्थ नपिउने

फलफूलको रस र पानी पिउने र घेरै पसिना आएमा कहिलेकाहीँ जीवनजल पिउने

सैतबारीमा कामकाज सकभर बिहान वा बेलुका गर्ने

चिनीको मात्रा बढी मछको म्छो पदार्थ बढी नपिउने

बाहिर निस्कने परे पातलो कपडाले ढाउने छोप्ने वा छाता ओढ्ने

मदिरा सेवन नगर्ने

चिनीको मात्रा बढी मछको म्छो पदार्थ बढी नपिउने

जलहितमा जारी सन्देश

सम्पादकीय

संसद्मा प्रधानमन्त्रीको असुहाउँदो प्रस्तुति

आइतबार प्रतिनिधिसभामा सांसदहरूले सरकारले ल्याएको नीति तथा कार्यक्रममाथि प्रश्न गरे। कसैले कर्णालीको विकासबारे सोधे, कसैले भ्यू टावर बनाएकोबारे। कोही सांसदले पुराना कार्यक्रमलाई निरन्तरता नदिएकोमा गुनासो गरे। कसैले नयाँ कार्यक्रम खोजे। मुलुकलाई 'ग्रे लिस्ट'बाट कसरी बाहिर ल्याउने भन्दै कार्ययोजना मागे। समावेशी कार्यक्रमहरू नआएकोमा गुनासो गरे। व्यवस्थाप्रति र सुशासनप्रति प्रश्न गरे।

सदनप्रति प्रधानमन्त्री जवाफदेही हुनुपर्छ। त्यसैले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले आइतबार नै यी प्रश्नको जवाफ फर्काए। तर रुखो शैलीमा, कसैलाई मजाकको शैलीमा त कसैलाई हेपाहा पारामा। लगभग कुनै बेलाको मास्टरी पारा देखाउँदै ओलीले सांसदहरूलाई जवाफको साटो पाठ सिकाउन भ्याए। महिला सांसदहरूलाई समावेशी कार्यक्रम खोजेको भन्दै ओलीले गिज्याउन भ्याए। नयाँ सांसदहरूले ठूलो स्वर गरेको र आइन्दा अब यसरी नबोल्न उपदेश दिए।

हुम्ला सदरमुकाममा सडक पुग्ने भाषण ओलीले धेरै अधिबाट गरेका थिए। आइतबार पनि ओलीले चाँडै यहाँ सडक जोडिने दाबी गरे। आफूले कर्णालीका मार्सी चामल खाएको भन्दै कटाक्ष गर्न भ्याए। प्रधानमन्त्री ओलीले राप्रपाकी सांसद बिना तामाङलाई रुवीभ्यालीबारे पाठ पढाउन भ्याए। बिनाले रुवीभ्यालीमा प्रधानमन्त्री पुगेको बेला विकासका गफ दिएको तर त्यो पूरा नभएको बताएकी थिइन्। जवाफमा ओलीले आफू पुग्दैंमा फिलीमिली भइनहान्ने भन्दै व्यंग्य कसे।

रास्वपा सांसद विनिता कठायतलाई भर्खरै भर्खरै संसद्मा आएर ठूलो स्वर गरेको भन्न भ्याए। ग्रे लिस्टबाट कसरी उम्कने भन्ने प्रश्नमा माओवादीमाथि खनिए। जबकि माओवादीका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालको नेतृत्वमा एमाले नै दुईपटक सरकारमा थियो। पुराना कार्यक्रमले निरन्तरता नपाएको गुनासोमा प्रधानमन्त्री ओलीको जवाफ रुखो थियो। कोर्स करेक्सनमा अर्को दलको सरकारले ल्याएको कार्यक्रम हटाउन सक्ने ओलीको तर्क थियो।

ओलीले कतिपय सांसदलाई नीति तथा कार्यक्रम पूरा पढ्नसमेत सुझाए। यसरी नै ओलीले आइतबारको संसद् बैठकमा सोधिएका प्रश्नको जवाफभन्दा पनि खिसी गर्ने, मजाक गर्ने शैलीमा प्रस्तुत भए। सांसदहरूले योजना माग्दा आफ्नो सरकारले गरेको प्रगति विवरण सुनाए। सदन जनताको प्रतिनिधिको हो। यहाँ जनताबाट चुनिएर आएका माननीय छन्। उनीहरूप्रति प्रधानमन्त्री जवाफदेही हुनुपर्छ। तर आइतबार ओलीको शैली मास्टरी थियो, त्यो पनि परम्परागत शैलीको मास्टरको। यो पटककै सुहाएन। प्रधानमन्त्रीको यो प्रवृत्ति फेरि नदोहोरियोस्।

श्रम सरोकार

वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकका लागि आवश्यक जानकारी

- वैदेशिक रोजगार विभागबाट श्रम स्वीकृति लिएरमात्र जानुपर्दछ।
- सरकारले खुला गरेका मुलुकहरूबाहेक वैदेशिक रोजगारका लागि जान नहुने देशहरू विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिन्छ।
- १८ वर्ष उमेर पूरा नभई वैदेशिक रोजगारमा जान पाइदैन। खाडी मुलुकमा जान महिला घरैलु कमदारको हकमा २४ वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्दछ।
- श्रम स्वीकृति लिएर व्यक्तिगतरूपमा पनि वैदेशिक रोजगारमा जान सकिन्छ।
- वैदेशिक रोजगारमा जानुअघि कम्तीमा १० लाख रूपैयाँ बराबरको बिमा गराउनुपर्दछ।
- सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य जाँच गराएर मात्र जानुपर्दछ।
- वैदेशिक रोजगारमा प्रस्थान गर्नुअघि पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम अनिवार्य लिनुपर्दछ। महिला कामदारले अभिमुखीकरण तालिमका लागि तिरैको रकम वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सोधभर्ना पाइन्छ।
- वैदेशिक रोजगारमा जान रोजगारदाता र पठाउने कम्पनीसँग करार गर्नुपर्दछ।
- श्रम स्वीकृतिका लागि करार अवधि तीन वर्षसम्मको भएमा एक हजार ५०० रूपैयाँ र तीन वर्षभन्दा बढीको भएमा दुई हजार ५०० रूपैयाँ कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्दछ।
- विभागले तोकेबमोजिम सीपको तालिम लिई सोको प्रमाणपत्र पेस गर्नुपर्दछ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाँदा स्वदेशी विमानस्थलको प्रयोग गर्नुपर्दछ।
- म्यानपावर कम्पनीलाई तिरैको पैसाको रसिद लिनुपर्दछ।
- सम्झौतावमोजिम रोजगार उपलब्ध नगराएमा कामदार वा निजको आफन्तले विभागसमक्ष क्षतिपूर्तिका लागि उजुरी दिन सक्ने छ।
- कामदारले आर्जन गरेको रकम बैंक वा इजाजत प्राप्त बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने संस्थामाफत स्वदेश पठाउनुपर्छ।
- करारवमोजिम सुविधा नपाई कामदार अलपत्र परी स्वदेश फर्काउन परेमा म्यानपावरले नै स्वदेश फर्काउनुपर्ने छ।
- कामदारले भिसाको म्याद, करार अवधि र श्रम स्वीकृतिको म्याद सकिएपछि स्वदेश फर्कनुपर्दछ।

■ पदम श्रेष्ठ

चार आर्यसत्यलाई बुझिसकेपछि जन्मनु दुःख हो, वृद्धहुँदै जानु दुःख हो र रोगव्याधिले थला परी मृत्यु हुनु पनि दुःख हो भनी बुझिन्छ। दुःखको मूल कारण काम, क्रोध, लोभ, मोह र अहंकार अर्थात् तृष्णा हो। भगवान् बुद्धले दुःख मुक्तिको उपाय आर्य अष्टांगिक मार्ग भएको स्पष्ट पारेका छन्। अन्य धर्ममा दुःख मुक्ति ईश्वर भक्तिलाई छाडेको पाइन्छ। तर बुद्धले धनी, गरिब, बलियो, निर्धो सबैलाई समान देख्ने सम्यक दृष्टि अधि सारे। सबैसँग मीठो बोल्नु सम्यक वचन हो।

नेपालमा चैत पूर्णिमालाई ल्हुती पून्ही, वैशाख पूर्णिमालाई स्वायाँ पून्ही र ज्येष्ठ पूर्णिमालाई नम्रा पून्हीका नाउँमा तीनपल्ट बुद्ध जयन्ती मनाइन्छ। उपत्यकामा थेरवादी, महायानी र वज्रयानी समुदायद्वारा छुट्टाछुट्टै समय पारेर बुद्ध जयन्ती मनाउने गरिन्छ। वैशाख पूर्णिमालाई बुद्ध जयन्तीका रूपमा मनाउने परम्परा श्रीलंका, थाइल्याण्ड, बर्मा लगायतका थेरवादी देशको पात्रोअनुरूप नेपालमा भित्रिएको जेजिओ नेपालका गुरु राजेन्द्रमान वज्राचार्य बताउँछन्। विश्वमा प्रथम बुद्ध दिपकरदेखि सिद्धार्थ बुद्धसम्म २८ जना महान बुद्ध भइसकेका छन्। ती बुद्धहरूमध्ये वज्रयानी परम्परानुसारको बुद्ध जयन्ती चैत महिनामा पर्ने ल्हुती पूर्णिमा अर्थात् वालाजुको बाइसधारामा नुहाउने मेलाको दिन मानिन्छ। महायानीहरू जेठ महिनामा पर्ने नम्रा पून्ही अर्थात् काभ्रेको महायानी गुम्बाहरूमा मनाइन्छ। तर महायानी, वज्रयानी र थेरवादी सबै सम्प्रदायअनुसारको बुद्धको सन्देश एउटै छ- शान्ति, अहिंसा र सदाचार। अन्य धर्मका धर्म गुरुहरूले सृष्टिकाबारे भगवान्लाई जिम्मा लगाएको पाइन्छ तर बुद्धले मात्र संसारको सृष्टि हेतुबाट भएको हो, कुनै पनि अदृश्य भगवान्ले बनाइदिएको होइन भनी सन्देश प्रवाह गरेको पाइन्छ।

पञ्चतत्त्वबाट सृष्टि भएको विश्वास

पञ्चतत्त्व (आकाश, वायु, अग्नि, जल र पृथ्वी) लाई हामी सुनेर, सुँघेर, स्वाद लिएर, देखेर र अनुभव स्पर्शद्वारा अनुभूति गर्न सक्छौं। पञ्चतत्त्वकै भोग इच्छाका कारण पाँच अंग नाक, कान, आँखा, छाला र शरीर उत्पत्ति भएको मानिन्छ। शरीरका प्याल सबै आकाशको प्रतीक हो भने स्वर, प्राण, वायु, ताप, अग्नि हो। त्यस्तै रगत-पसिना भन्नाले पानी र हाड, मासु, नसा पृथ्वीको प्रतिकृति हो। शब्द, स्पर्श, रूप, रस र गन्धलाई पञ्चगुण मानिन्छ। यसरी हेर्दै जाँदा आकाश शून्यतामा उत्पन्न हुन्छ। अकाशमा वायु उत्पन्न हुन्छ। वायुले अग्नि, ताप र अग्निको कारण जल सृष्टि भयो।

यी सबैको संयोजनबाट पृथ्वी र पृथ्वीका प्राणी सिर्जना भए। जसलाई बौद्धवादीहरू शून्यताबाट ब्रह्माण्डको सृष्टि भएको मान्दछन्। जुन सत्यलाई नेपालको कपिलवस्तुस्थित तिलौराकोट राजदरबार रहेको बेला इ.पू. ५२३ मा लुम्बिनीमा जन्मिएका गौतम बुद्धले बुद्धत्व प्राप्तपछि विश्वसामु उजागर गरेका हुन्। यही सत्यलाई यसरी पनि व्याख्या गर्न सकिन्छ, पृथ्वी जलमा मिल्छ। जल अग्निले सुकाउँछ। अग्निलाई वायुले निभाउँछ र वायु आकाशमा हराउँछ। यसरी शून्यताबाट सिर्जित सृष्टि शून्यतामा नै विलाएर जाने हुँदा बुद्ध शून्यवादमा आधारित वैज्ञानिक धर्म हो पनि भनिन्छ। बौद्ध गुरुहरू बुद्धधर्मलाई परनिर्भरताविरुद्धको शान्तिपूर्ण आन्दोलन हो जुन दुःख मुक्तिको उपाय भन्न रुचाउँछन्। बुद्धलाई बुझ्न संसारमा सबै प्राणी दुःखी छन्। दुःख उत्पन्नको कारण हुन्छ। जस्तोसुकै दुःखबाट मुक्त हुन सकिन्छ र दुःख मुक्तिको उपाय आर्य अष्टांगिक मार्ग हो। माथि चार सत्यलाई चतुरआर्य (चार आर्य) सत्य भनिन्छ र चतुरआर्य सत्यलाई बुझिसकेपछि जन्मनु दुःख हो, वृद्धहुँदै जानु दुःख हो र रोगव्याधिले थला परी मृत्यु हुनु पनि दुःख हो भनी बुझिन्छ। दुःखको मूल कारण काम, क्रोध, लोभ, मोह र अहंकार अर्थात् तृष्णा हो। भगवान् बुद्धले दुःख मुक्तिको उपाय आर्य अष्टांगिक मार्ग भएको स्पष्ट पारेका छन्। अन्य धर्ममा दुःख मुक्ति ईश्वर भक्तिलाई छाडेको पाइन्छ। तर बुद्धले धनी, गरिब, बलियो, निर्धो सबैलाई समान देख्ने सम्यक दृष्टि अधि सारे। सबैसँग मीठो बोल्नु सम्यक वचन हो।

यसरी जीवन र जगत्बारे वैज्ञानिक, आत्त्विक जागरण ल्याउने भगवान् बुद्धको जन्मसम्बन्धी र महापरिनिर्वाण दिवस बुद्ध जयन्ती विश्वभर विविध कार्यक्रमका साथ मनाइन्छ। संयुक्त राष्ट्रसंघलेसमेत विदा घोषणा गरी विश्वभर बुद्ध जयन्ती मनाइँदै छ। यसै दिन नेवार आदिवासीहरूले भने आ-आफ्ना पुर्खाको स्मरणमा प्राकृति पूजाका साथ भव्य चण्डेश्वरी जात्रा मनाइन्छ।

बनेपा ठवतः चण्डेश्वरी जात्रा

नेपाल भाषामा त्यो पनि नेपाल नै हो भनिने बनेपामा प्रत्येक वर्ष बुद्ध जयन्तीको दिन चण्डेश्वरी अजिर्माको खटजात्रा हुने गर्दछ। चण्डीपूर्णमा पनि भनिने यसदिन काभ्रेको ऐतिहासिक आठ नेवार बस्ती साँगा, ख्वपासी, नाला, धुलिखेल, श्रीखण्डपुर, चौकोट र पनौती एकसाथ जात्रामय बन्दछ। किराँतकालमा भुजुङ र तिब्बत मार्गको बस्ती भएबाट भोट भनिने बनेपाको चण्डेश्वरी जात्रा विशेष चर्चित छ। जुन जात्रा बनेपा नगरको ऐतिहासिक अष्टमातृका पीठमध्ये एउटा पीठ जगाउने जात्रा मानिन्छ। तर आख्यानसार एक समय चण्डेश्वरी ललितपुरको बुंग्बो रातो मच्छिन्द्रनाथको रथारोहण जात्रा हेर्न जाँदा ठूलो उत्पात गरी फर्किन्छन्। त्यसैले रातो मच्छिन्द्रनाथ चण्डेश्वरी जात्रा हेर्न बनेपा पुग्दा लाजले देवी चन्दनको रुखमा लुकी मरेको जस्तै गरी जात्रा अगाडि बढाएछन्। यही आख्यानको आधारमा चण्डेश्वरीको मृत्यु भइसक्यो भन्ने देखाउन जात्रामा कहाँ बाजा बजाउने, टोपी-जुता नलगाउने र देवतालाई मृतकजस्तै उचानो पारेर लैजाने परम्परा बाँकी नै छ।

पलाञ्चोक अगवतीजात्रा

किंवदन्तीअनुसार काभ्रे पलाञ्चोकको बुच्चाकोतका एक जना श्रेष्ठलाई सपनामा मलाई उत्तरतर्फ लान् भनी आदेश दिएछन्। आज्ञात कलाकारद्वारा निर्मित कालो ढुंगाको कलात्मक एक फिट अग्लो भगवतीलाई लैजाँदै गर्दा बीच वाटोमा देवता जानै मानेनछन्। जहाँ देवीलाई प्रतिष्ठापित गरी मखन बहालका वज्राचार्य पुजारी राखी जात्रा थालेको बताइन्छ। बुद्ध जयन्तीका दिन बनेपा चण्डेश्वरी जात्राको मूल पूजा भइरहेँदा पलाञ्चोक भगवती जात्राका लागि थःछेवाट धामी काय्दै भगवतीलाई खटमा प्रतिष्ठापित गराइन्छ। बनेपा चण्डेश्वरी, नाला भगवती, धुलिखेल भगवती, नाक्साल भगवती, साँगा नासिका र शोभावती दिदी-बहिनी भएको कारण पलाञ्चोक भगवती जात्राअघि उल्लिखित देवस्थलबाट फूल-अक्षता र जल ल्याउने परम्परा छ। जल-प्रसादसँग बोका बलि दिई तीन दिनसम्म भव्य खटजात्रा हुने गर्दछ। भनिन्छ, विश्वप्रसिद्ध कलात्मक पलाञ्चोक भगवतीको मूर्ति बनाउने कलाकारले अन्य ठाउँमा त्यस्तो मूर्ति बनाउन नसकोस् भनी दायौं हात काटिदिए। बायाँ हातले नक्साल भगवतीको मूर्ति बनाएपश्चात् त्यही बायाँ हात पनि काटिदिएपछि खुट्टाले धुलिखेल भगवती र शोभा भगवतीको मूर्ति तयार गरी कलाको दुनियाँमा नमूना प्रस्तुत गरेको भनाइ छ।

उभौली (चण्डी पूर्णिमा)

वसन्त ऋतु आरुको वोटमा फुल फुलिरहेको बेला, जब उत्तरी गोलार्द्धमा गर्मी शुरु हुन्छ, नेपालमा चैत पूर्णिमा ल्हुती पून्ही, वैशाख पूर्णिमा स्वायाँ पून्ही र ज्येष्ठ पूर्णिमा नम्रा पून्ही गरी तीनपल्ट बुद्ध जयन्ती मनाइन्छ। उपत्यकामा

वज्राचार्य, शाक्य र तराईका थारुले चैत पूर्णिमालाई बुद्ध जयन्ती मनाउँछन्। वैशाख पूर्णिमामा बुद्ध जयन्ती मनाउने परम्परा श्रीलंका, थाइल्याण्ड, बर्मा थेरवादी देशको पात्रोअनुरूप भित्रिएको हो। भूमध्य सागरतिर कन्याङकुरुङका बथान चोमोलोङ्मा (सागरमाथा) काटेर साइबेरियातर्फ लाग्दछ। ठीक त्यसै बेला किरात भूमिका राई लिम्बू, याक्खा, सुनुवारहरू धर्ती साह्रै शिथिल छ भन्ने ठानी किसान खेत पस्दैन्न्। वरु साकेला नाच्न ढोल भ्रुचाम्टा बोकेर फेड्मा, लेक्पा र सुलुली मन्दिरमा पूजाका लागि लावालस्करसहित भेला हुन्छन्। वैशाख पूर्णिमा बुद्ध जयन्तीको बेला किरात समुदाय सुँगुर, गोरु, भेडा, राँगा आदि बलि दिएर उभौली मनाइरहेका हुन्छन्।

किरात मूलतः मूर्ति पूजक होइनन् तर साकेला (उभौली) पर्वमा मूर्ति पूज्ने प्रथाबारे मुन्धुम धर्मशास्त्रले पृथ्वी उत्पत्तिसँग आख्यान जोडेको पाइन्छ। पृथ्वी उत्पत्तिसँगै लुगाका लागि सुम्निमाले तान बुनिरहेको ठाउँमा पारोहाडले अति राम्रो काँगियो (सुखुप) आकासबाट खसालिदिएछन्। खुसीले गद्गद् सुम्निमाले आवेगमा यति राम्रो काँगियो खसाल्नेसँगै विवाह गर्ने प्रतिज्ञा गरिन्। तत्काल बृहोको भेषमा देखिएका पारुहाङलाई देखा भने सुम्निमाले कुरूप बूढासँग विवाह नगर्ने वचन फेरिन्। सुम्निमालाई भुक्त्याएर पारुहाङले बीज खुवाइदिए, नभन्दै उनी गर्भवती भइन्। उक्त कुरा सुलुली युवकले सुम्निमालाई सुनाए, तत्काल सोच्दै नसोचि आफूले कसैसँग शारीरिक सम्पर्क नगरेको हुँदा गर्भ रही छोरी जन्मी भने तिमीसँग नै विवाह गरिदिउला। नभन्दै फेडमा

जाँदा एक्लो सुम्निमालाई छोडेर पारुहाङ गायब भएछ। सिकार र कन्दमूल खोज्ने क्रममा सुम्निमाले ढुंगामाथि एक किसिमको लहरा फेला पारिन्। त्यो लहरा चाख्छा मनलाई सौर्यवान् वीर्यवान् प्रफुल्लित मनको कुरा पोख्न उत्प्रेरित गर्ने खालको गुण पाइन्। एकदिन अचानक घर आइपुगेका पारुहाङलाई सुम्निमाले त्यही बूढी खुवाइन् र बूढीको स्वभावअनुरूप हर्षविभोर पारुहाङले आफू स्वर्ग र नर्कको दृश्यावलोकन गर्ने चोमोलोङमा (विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा) ध्यानमा बसेको बताए। यसैबीच आफ्ना चार सन्तानलाई हुर्काएकोमा भावविभोर हुँदै पारुहाङ सुम्निमाका साथ नाच्न थाले। यस आख्यानको आधार पनि साकेला सिली नृत्यमा हुने गर्दछ।

प्रकृतिवादी किरात (राई, लिम्बू, याक्खा, सुनुवार) मूलतः मूर्तिपूजक होइनन्। तर साकेला सिली (उभौली-उऔली)का दिन किन मूर्ति पूजा गर्छन् त भन्नेबारे पनि छुट्टै आख्यान पाइन्छन्। किंवदन्तीअनुसार दोलखाका किराती राजा बुद्धहाङ आफ्नो पुर्खाले गुमाएको नेपाल खाल्दो पुनः प्राप्त गर्ने आफ्ना सबै प्रजालाई स्थानीय टुँडिखेलामा भेला गराई कूलदेवता हेन्कुबुङको भव्य पूजा गर्दथे। मुन्धुम धर्मशास्त्रअनुसार पूजा क्रममा राजा बुद्धहाङलाई बहिनी सोइसोइलाले भृगु चराको प्याखजति श्रीपेच पहिराइदने गर्थिन्। यसै क्रममा एकपल्ट बहिनी सोइसोइला मासिक रक्तश्राप हुन पुगिछन्। लाज र रलानीवश श्रीपेच त्यही फर्चाकी सोइसोइला जंगल पसिन्। आश्चर्यचकित जनसमुदायले 'कुम्भादो सोइसोइला, कुम्भादो' भन्दै बोलाउन थाले तर सोइसोइला फर्किन्न्।

नाउँकी छोरी त जन्मिइन् तर छोरीले लेक्पा नाउँका केटालाई मनपराउन थालिन्। सुम्निमाले धनु र तरवार युद्धमा जसले जिच्छ, उसैसँग फेडमा छोरीको विवाह गराइदिने घोषणा गरिन्। फेडमाका लागि लेक्पा र सलुलीबीचको युद्धमा लेक्पाको हत्या हुन्छ। आफ्ना प्रेमीको हत्यामा भावविह्वल फेडमा पनि सोही तरवारले सेरिएर आत्महत्या गर्छिन् भने सुलुलीको पनि हृदयघात भई देहान्त हुन पुग्दछ। यही आख्यानका आधारमा लेक्पा, फेडमा र सुलुली थानमा पूजा गर्ने जाने परम्परा बसेको बताइन्छ। प्रत्येक वर्ष साकेला नाच्दा किराती पुर्खा सुम्निमा र पारुहाङका शिष्यबीच धनु तरवार युद्ध प्रतियोगिता हुँदै आइरहेको पाइन्छ।

चण्डी पूर्णिमा

वैशाख पूर्णिमादेखि फण्डै १५ दिनसम्म वर्षात् राम्रो भई अन्नपात सप्रियोस भनी कामना गर्दै साकेला उभौली नाचेर मनाइन्छ। किरातका ४२ भाषामध्ये वान्तवा भाषामा साकेला सिली, सम्पाङ भाषामा साकाल, थुलुङ भाषामा तोपी, खालिङ भाषामा भूमेपूजा, वाम्बूले भाषामा मानियो सिली, कुलुङ भाषामा साख्ले सिली, छिन्ताङ भाषामा बाधाङ्ग र नेपाल भाषामा चण्डीप्याखँ भनिने साकेला सिली पृथ्वीमा सृष्टि भएका सम्पूर्ण जिव युद्ध परम्परागत गतिविधि प्रदर्शन गर्दै नृत्य गर्ने गरिन्छ। चण्डी नाच अर्थात् साकेला सिलीबारे प्रचलित किंवदन्तीअनुसार पारुहाङ-सुम्निमाबीचको सम्बन्धबाट पहिलो मानिस, दोस्रो बाघ, तेस्रो भालु र चौथो बाँसको जन्म भयो। बच्चा हुकँदै

भुइँमा खसेको श्रीपेच ढुंगामा परिणत हुन पुग्यो। तत्काल त्यहाँ दुई समूह देखापरै- दोलोको शक्ति सोइसोइलासँगै जंगल गयो भनी विश्वास गरी अड्डी कस्ने प्रकृतिपूजक लिम्बू कहलाए भने दोलोको शक्ति श्रीपेच खसेकै ढुंगामा छ भनी विश्वास गर्ने खम्बु रुइँका रूपमा प्रख्यात भए। त्यसै बेलादेखि किरातीहरू चाडपर्वका बेला नाम्छेङ पुरोहितद्वारा चोखो शुद्ध रही पारुहाङ-सुम्निमाको प्रतीक दुई ढुंगा र बीचमा सानो लिंग उभ्याइ नाचगानसहित पूजा गर्ने परम्परा शालनी भएको हो।

साँसु वज्रयोगिनी र बिस्केट जात्रा

लिच्छवि राजा शिवदेवको पालामा किराँतीले आफ्नो गुमेको राज्य पुनः प्राप्त गर्न एक्कासि आक्रमण गरे। राजा अच्योलमा परेको देखेर राजपुरोहित शिवानन्द शमाले वज्रयोगिनीको साधना गरी हजार हैजार बाघको रूप धारण गर्दै किराँती सेनालाई लखेटेर पठाए। हेर्नेबिँदै अजिगर बनेका शिवानन्द ब्राह्मणलाई देखासाथ ब्राह्मणी डराएर श्रीमान्लाई हान्नुपर्ने चामल आफ्नै मुखमा राख्न पुगिन् र दुवै अजिगर बने। लामो समयपछि आत्मरत्नातिका कारण दुवैले आत्महत्या गरे। राष्ट्रलाई परेको बेला तन्त्रबलबाट योगदान पुर्‍याउने ती दुई अजिगरको सम्मनामा राजा शिवदेवले नाग-नागिनीलाई जमिनभन्दा उच्च स्थानमा सार्वजनिक सम्मान गर्ने परम्परालाई नै वी-अजिगर, सिका मृत्युपछिको जात्रालाई विसिका हुँदै छोटकरीमा बिस्का जात्रा भनिएको बताइन्छ। यही जात्रामा साँखुका रक्षकदेवी वज्रयोगिनी जात्रा प्रत्येक वर्ष चैत पूर्णिमाका दिन भव्यरूपमा मनाइने परम्परा रहेको छ।

किरात राई सांस्कृतिक कलाकार संघ खोटाङले यलेदोड ५०८५ को अवसर पारेर शनिबार दिक्तेलमा आयोजना गरेको मुन्दुम सांस्कृतिक साँफमा साकेला नृत्य प्रस्तुत गर्दै बाल कलाकारहरू । तस्विर: केदार मगर/रासस

गर्मी बढेसँगै सर्पको बिगबिगी

महोत्तरी- वैशाख पहिलो साताको वर्षालगतै अचाक्ती गर्मी बढेसँगै महोत्तरीमा सर्पको बिगबिगी बढेको छ । वैशाखको हालसम्म ४७ सर्पदंशका विरामीको उपचार गरिएको छ ।

वर्दिबास-३ गौरीडाँडास्थित सर्पदंश उपचार केन्द्रका उपचार टोली प्रमुख सैनिक प्राविधिक भोला चौधरीले वैशाख पहिलो सातामा दुई पटक वर्षा भएपछि त्यसयता गर्मी बढेसँगै सर्पदंशका घटना बढेका बताए । 'सर्पदंशका घटना सबै महिनामा धेरै थोर हुन्छन्, यहाँ साउनमा बढी हुने गरेको पाइएको छ,' उनले भने ।

केन्द्र सञ्चालन भएयता विगत १० वर्षको तथ्यांकअनुसार साउनमा बढी पानी परेकाले सर्पको पाइबिगी पनि बढ्छ । यहाँ २०७९ साउन ३१ गते स्थानीयको पहलकदमीमा सर्पदंश उपचार

केन्द्र स्थापना भएको हो । नेपाली सेनाको गौरीडाँडास्थित रेडियो नेपाल सुरक्षा वेसमा खटिएको नेपाली सेनाको क्याम्पले उपचारकार्यका लागि तालिम प्राप्त छ दक्ष प्राविधिकलाई केन्द्रमा खटाएको छ । व्यवस्थापन भने सर्पदंश उपचार केन्द्र वर्दिबासको कार्यसमितिले गर्दै आएको छ ।

वर्सेनि सर्पदंशबाट मानवीय क्षति बढ्दै गएको स्थानीयको पहलकदमीमा संस्था नै दर्ता गरेर उपचार प्रबन्ध थालिएको हो । 'प्रारम्भमै नेपाली सेनासँग उपचार गर्ने प्राविधिक टोली माग गर्दा, सैनिक मुख्यालयले नै प्राविधिक टोली उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता जनाएपछि, उपचार थालिएको हो,' केन्द्र सञ्चालनको व्यवस्थापन गर्ने कार्यसमितिका अध्यक्ष कृष्ण देवकोटा भन्छन्, 'प्रतिबद्धताअनुसार सेनाको साथ

पाएपछि, केन्द्रलाई व्यवस्थित गरेका छौं ।'

केन्द्रले २०७९ साउन ३१ यता हालसम्म ३१ हजार १४७ जनाको उपचार गरिसकेको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्ममा ३० हजार ८४७ जनाको तथा चालु आव २०८१/८२ को हालसम्म ३०० जनाको केन्द्रले उपचार गरेको छ । वैशाख महिनाको हालसम्ममा मात्र ४७ जनाको उपचार गरिएको प्राविधिक टोली प्रमुख चौधरीले बताए ।

केन्द्रमा महोत्तरीका अतिरिक्त सिन्धुली, सर्लाही, धनुषा, रामेछापलगायतका जिल्लाका सर्पदंशका विरामी उपचार गर्न आउने गरेका छन् । केन्द्रले औषधि, कार्यालय सञ्चालन र व्यवस्थापनको चाँजोपाँजो मिलाउने र नेपाली सेनाले उपचार गर्ने दक्ष प्राविधिक टोली उपलब्ध

गराएपछि उक्त सेनाले निरन्तरता पाउँदै आएको छ ।

'नजिकमा भरपर्दो उपचार पाएर नयाँ जीवन पाइयो,' गोमन सर्पले डसेर केन्द्रमा उपचार गराइरहेका गौशाला-१ रामनगरका ४२ वर्षीय सुरेशकुमार महतो भन्छन् । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ८८४, आव २०७९/८० मा ८७८, आव २०७८/७९ मा दुई हजार ९३१, आव २०७७/७८ मा चार हजार १९१, आव २०७६/७७ मा तीन हजार ९४७, आव २०७५/७६ मा तीन हजार ६४१, आव २०७४/७५ मा तीन हजार ५४२, आव २०७३/७४ मा तीन हजार ३९४, आव २०७२/७३ मा तीन हजार ३१० तथा आव २०७१/७२ मा तीन हजार १२८ सर्पदंशका विरामीले उपचार लिएका केन्द्रले जनाएको छ । रासस

सरस्वती आधारभूत विद्यालयमा 'इ-लर्निङ कक्ष'

टक्सार (भोजपुर)- भोजपुर नगरपालिका-८ पोखरेस्थित सरस्वती आधारभूत विद्यालयमा 'इ-लर्निङ कक्ष'सञ्चालनमा ल्याइएको छ । यसका लागि १० थान कम्प्युटर र आवश्यक उपकरण जडान गरिएको छ । पूर्वअर्थमन्त्री शंकरप्रसाद कोइराला संरक्षक रहेको ईश्वर मन्दिर काठमाडौँ नामक सस्थाले आवश्यक कम्प्युटरसहितका सामग्री विद्यालयलाई सहयोग गरेको थियो ।

सो सस्थाले यहाँका डेढ दर्जन विद्यालयमा 'इ-लर्निङ कक्ष'का लागि कम्प्युटर, स्मार्ट टिभीलगायत आवश्यक सामग्री सहयोग गरिसकेको छ । किताबी

ज्ञानभन्दा पनि समयानुकूल प्राविधिक शिक्षा पनि आवश्यक रहेकाले आफ्नो टिमले सामुदायिक विद्यालयमा इ-लर्निङ कक्ष स्थापनामा सामग्री सहयोग गर्दै आएको पूर्वअर्थमन्त्री कोइरालाले बताए । उनले यसबाट विद्यार्थी, शिक्षक कर्मचारीले पनि फाइदा लिनुपर्ने बताए ।

ईश्वर मन्दिरका अध्यक्ष प्रमेश केसीले गुणस्तरीय शिक्षाका लागि प्राविधिमेत्री बन्न आवश्यक रहेको र विद्यालयमा संस्थाले इ-लर्निङ सेन्टर स्थापनाका लागि गरेको सहयोगले सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थी पनि

प्राविधिमेत्री र सक्षम हुने अपेक्षा व्यक्त गरे । इ-लर्निङ कक्षको दिगो र अधिकतम उपयोग गरेर गुणस्तरीय कम्प्युटर शिक्षा प्रदान गर्ने प्रतिबद्धता विद्यालयले जनाएको छ ।

ईश्वर मन्दिरका महासचिव संकेत कोइरालाले कम्प्युटरको ज्ञान नभई अघि बढ्न नसकिने भएकाले विद्यालयस्तरबाट नै यो अनिवार्य भएको बताए । उनले भने, 'कपी र पेन्सिलले मात्र प्राविधिको युगमा अगाडि बढ्न नसकिने भएकाले अनलाइन कक्षाका लागि पनि इ-लर्निङ कक्ष आवश्यक देखिएको छ ।' रासस

Sunkoshi Rural Municipality

Office of the Rural Municipal Executive

Ramtar, Sindhuli

NOTICE FOR INVITATION OF BIDS

Date of publication: 2082/01/29

1. The Sunkoshi Rural Municipality, Sindhuli invites sealed bids from eligible bidders for the Procurement of Works under bidding procedures specified in Public Procurement Act and Regulations.

S. N.	Contract No.	Description of work	Estimated amount with VAT	Bid Security Amount Nrs.	Last Date of Bid Submission	Cost of Bid Document	Remarks
1	SUNRM/SQ/21/081/082	Construction of Picnic Spot at Nangedanda Siddhasthan Sahid Smritipark at Sunkoshi 05, Sindhuli	17,53,346.51	45,000/-	2082/02/13 12:00 Hours	Nrs. 1,000/-	Second Notice / Hard copy bid also accepted

2. For hardcopy, a complete set of bidding documents in English may be purchased by the interested bidders upon submission of a written application attaching copies of the Bidders Registration, VAT Registration and Tax clearance certificates of F/Y 080/081 at Sunkoshi Rural Municipality, Ramtar, Sindhuli. Bidding documents can be purchased within the office hours of 2082/02/12 of bid publication.

3. Bidder who chooses to submit their bid electronically may download the bidding documents from e-GP System www.bolpatra.gov.np/egp. Interested bidders shall register in the e-GP system and deposit the cost of bidding document in the following bank :
Name of the Bank:- Rastriya Banijaya Bank, Ratamata Branch, Sindhuli
Name of Office:- Sunkoshi Rural Municipality Office, Sindhuli
Account no:- 1480100301010002
Office Code no:- 801032508
Revenue code no:- 14229

4. The detailed information of the bid can be obtained from the Office of Rural Municipal Executive or studied respectively from www.bolpatra.gov.np/egp.

Chief Administrative Officer

म्याग्दी पूर्णखोप सुनिश्चितता एवं दिगोपना जिल्ला घोषणा

म्याग्दी (प्रस)- म्याग्दी पूर्णखोप सुनिश्चितता एवं दिगोपना जिल्ला घोषणा भएको छ । आइतबार सदरमुकाम बेनीमा आयोजित एक समारोहबीच जिल्लालाई चालु आर्थिक वर्षमा गण्डकी प्रदेशमै पहिलो पूर्णखोप सुनिश्चितता एवं दिगोपना जिल्ला घोषणा गरिएको हो ।

स्वास्थ्यकर्मीहरूले गरेको घरघुरी सर्वेक्षणका क्रममा यहाँ १५ महिनामूिनका एक हजार २३५ जना बालबालिकाले नियमित खोप लगाइरहेको र अन्य सबै लक्षित उमेरका बालबालिकाले खोपको पूरा मात्रा लगाएको भेटिएपछि पूर्णखोप सुनिश्चितता जिल्ला घोषणा गरिएको प्रदेश स्वास्थ्य कार्यालय म्याग्दीका प्रमुख भुवन ठकुराठीले बताए ।

उनका अनुसार मंगला र रघुगंगा गाउँपालिकामा १६ महिनादेखि २७ महिनासम्मका ३६३ र मालिका, अन्नपूर्ण, धवलागिरि गाउँपालिका र बेनी नगरपालिकामा १६ महिनादेखि ५९ महिनासम्मका तीन हजार २८८ जना बालबालिकाले पूर्णखोप पाएका छन् । यसअघि जिल्लाका ४५ वडा र छ वटै स्थानीय तहमा बालबालिकाको विवरण संकलन र खोपको पूर्ण पहुँच पुर्‍याएर वडा र पालिकालाई पूर्णखोप सुनिश्चितता भएको घोषणा गरिएको थियो ।

जिल्लास्थित जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, कर्मचारी, स्वास्थ्यकर्मीलगायतले आगामी दिनमासमेत यसको दिगोपना कायम राख्दै अगाडि बढ्न सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता जनाए । कार्यक्रममा गण्डकी प्रदेश सरकारका पूर्वमौक्तिक पूर्वाधार तथा यातायात व्यवस्थामन्त्री रेशमबहादुर जुज्यालीले विभिन्न रोगबाट जोगाउने भएकाले हरेक बालबालिकामा पूरा मात्राको खोपको पहुँचलाई निरन्तर कायम राख्नुपर्ने बताए । उनले दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न, बालमृत्युदर तथा अपांगताको दर घटाउन खोपले सहयोगी भूमिका खेलेको भन्दै खोपको पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्यकर्मी र महिला स्वयंसेविकाको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहेको उल्लेख गरे ।

राष्ट्रिय खोप तालिकाअनुसार नेपालमा बालबालिकाले जन्मेपश्चात् पोलियो, दादुरा, हेपाटाइटिस, जापानिज इन्सेफलाइटिस, रुबेला, भाडापखाला, टाइफाइडलगायत रोगविरुद्ध १३ प्रकारका खोप लगाउने गर्छन् । कार्यक्रममा खोप अभियानमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुर्‍याएकामा सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्यचौकी,

स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखालाई सम्मान गरिएको थियो । गण्डकी प्रदेश खोप समन्वय समितिका तर्फबाट म्याग्दीलाई पूर्णखोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना कायम गरिएको प्रमाणपत्र प्रदान गरियो । प्रदेशसभा सदस्य जुज्यालीमाफत जिल्ला खोप समन्वय समितिका प्रमुख एवं जिल्ला समन्वय समितिका कार्यवाहक प्रमुख डिलकुमारी खत्रीलाई प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको थियो ।

यस जिल्लामा एउटा जिल्लास्तरीय अस्पताल, एउटा आधारभूत अस्पताल, ३९ स्वास्थ्यचौकी, चार सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, ३० सामुदायिक स्वास्थ्य एकाइ, १०७ खोप केन्द्र, ६८ गाउँघर क्लिनिक रहेका छन् । यसअघि विसं २०७९ चैत १५ गते म्याग्दीलाई नेपालकै छैटौँ पूर्णखोप सुनिश्चित जिल्ला घोषणा गरिएको थियो ।

Land Reform and Land Revenue Office, Dillibazar, Kathmandu								
INVITATION FOR ELECTRONIC SEALED QUOTATION								
Date of Publication: 12th May 2025								
S. N	IFB No	Name of Project and Contract ID	Bid Document Fee (NRs)	Bid Security Amount (NRs)	Bid Validity Period	Bid Security Validity Period	Last date of bid submission	Bid opening date
1	LRLR/GOODS/SQ/8182	Supply,Delivery and Installation of Furniture and Fixtures,Contract ID:(LRLR/GOODS/SQ/8182/FURNIT URE)	1000/-	50000/-	45 days	75 days	27th May 2025 (12:00 PM)	27th May 2025 (1:00 AM)
2	LRLR/GOODS/SQ/8182	Supply,Installation,Testing and Commissioning of UPS,Contract ID:(LRLR/GOODS/SQ/8182/UPS)	1000/-	50000/-	45 days	75 days	27th May 2025 (12:00 PM)	27th May 2025 (1:00 AM)

सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

सल्लेरी, सोलुखुम्बु

कोशी प्रदेश, नेपाल

नदिजन्य पदार्थको वढावढद्वारा विक्री सम्बन्धी सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति :- २०८२/०१/२९

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, को परिच्छेद ३ को दफा ११ (घ) को उपदफा (६) अनुसार यस नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्रभित्र रहेको सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका वडा नं २, स्थित बेनी खोलाको बेनी हाइड्रो पावरको डयाम साइट व्यवस्थापन गर्ने क्रममा संकलन गरि घाटगद्दी गरिएको ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा आदि एकमुष्ट विक्री वितरण गर्ने कार्यका लागि देहाय बमोजिमको परिमाणको न्यूनतम कबोल अंकाई आधार मानी वढावढको माध्यमबाट विक्री वितरणका लागि यो सूचना आह्वान गरिएको छ । सामग्री लिन ईच्छुक ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा आदिको कारोवार गर्ने गरी ईजाजत प्राप्त फर्म वा कम्पनीहरूले नवीकरण भएको प्रमाण पत्र, मूल्य अभिवृद्धि कर प्रमाण पत्र र आ.व. २०८०/०८१ को कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपीहरु संलग्न गरी बोलपत्र पेश गर्न यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । साथै बोलपत्र खरीद गर्दा सोलुदुधकुण्ड नगरपालिकाको रा.वा. बैंक, सल्लेरी शाखामा रहेको राजश्व खाता नं. २०२०१००३०१०१०००५ र धरौटी खाता नं. २०२०१००३०३०००००५ मा देहाय बमोजिमको टेण्डर दस्तुर/धरौटी वापतको रकम दाखिला गर्नु हुन यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ । यस नगरपालिकाको वेबसाइट www.solududhkundamun.gov.np मा गई यस विषयमा विस्तृत जानकारी लिन सक्नु हुनेछ ।

तपसली :

ठेक्का नं	कुल परिमाण (घ.मी.)	न्यूनतम कबोल अंक रु. कर सहित	धरौटी रकम रु.	टेण्डर फाराम दस्तुर रु.	कैफियत
७-०८१/०८२	५४७८.४५	३३,०७,५००.००	३,३०,७५०.००	३,०००.००	
कुल जम्मा		३३,०७,५००.००			

Pipra Rural Municipality

Office of The Rural Municipality Executive

Pipra, Mahottari

Madhesh Provance

Invitation For E-Bid

Date of First Publication: 2082/01/29(2025/05/12)

Pipra Rural Municipality, pipra Mahottari, invites Electronic Bid From eligible bidders for following works under National Competitive Bidding.All other information and Bid Documents can be download from PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp.Eligible Requested to submit E-Bid with the required document with in the period Mentioned in E-Bid Document.

S. N.	Contract No:	Description of Work	Estimated Cost (with VAT &PS)	Min Bid Security NRs.	Price of Bid Document NRs.
1	PRM/NCB/W/81/82/03	Industrial infrastructure for Women Empowerment	16687521.52	400000.00	3000.00

Chief Admin officer

पण्डित काशीनाथ उपाध्याय कटेल र उनकी धर्मपत्नी हरिप्रिया कटेलको स्मृतिमा स्थापना भएको पण्डित काशीनाथ उपाध्याय-हरिप्रिया कटेल वाङमय प्रतिष्ठानले तीन जना स्रष्टा र दुई संस्थालाई पुरस्कारसहित सम्मान गरेको छ । शनिबार आयोजित कार्यक्रममा प्रा.डा. हेमंगराज अधिकारी र प्रा.डा. दीर्घराज घिमिरेलाई वाङमय पुरस्कार र धनकुटाको विश्वान्तिधाम संस्कृत गुरुकुल र पण्डेश्वर विद्यापीठ धरानसहित दुई छात्रालाई सम्मान गरेको हो । हरिप्रिया कटेल प्रतिभा पुरस्कार साहित्यकार मुना अर्याललाई प्रदान गरिएको छ ।

डिजिटल कुलतबाट बचाउन हेर्नेपर्ने चलचित्र 'मिल्को'

[illegible]

साउदी अरबिया राजमार्ग

पू. सं. राजमार्ग नं. २०२८/०५/२८

कम्पनी : Plant Tech Arabia Co. Ltd.

LT. No. 323528

प्लान्टी नं. 6023494C

क्र. सं.	कामगार का पद	एकमात्र स्थिति	मासिक तलब	अन्य सुविधा	मजिदर तलब	प्रवास तलब	मजिदर प्रवास	अन्य सुविधा	मजिदर प्रवास
1	Boiler insulation worker	80	0	1200	83,567	0	0	0	0
2	Car Driver	6	0	0	9,290	0	0	0	0
3	Forklift Driver	4	0	2500	20,800	0	0	0	0

अवधारणा/नोट दयावतः संस्थाः संस्थाः कार्यवाहक कामगारानां मजिदर २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।

(कामगार पद १ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।)

कामगार नं. १ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।

(कामगार पद २ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।)

कामगार नं. २ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।

(कामगार पद ३ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।)

कामगार नं. ३ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।

(कामगार पद ४ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।)

कामगार नं. ४ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।

(कामगार पद ५ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।)

कामगार नं. ५ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।

(कामगार पद ६ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।)

कामगार नं. ६ अतिरिक्त कामगारानां मजिदर तलब २०२८ जेठ ५ अये (19th May 2025) मा हनुवतः ।

कृतेमतो रोजगार		कम्पनी - Mark and Save Trading Company									
रुप सोहोतेको मिति: ०४/०५/२०२५		पुरा कामागारा सोहोतेको मिति: ०४/०५/२०२५				LT. No. 316775		चलानी नं. ६०२३०५३९			
क्र.सं.	कामदारको पद	थपन संख्या	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
1	Production Workers	5	10	90	80.090						
2	Warehouse Workers	2	8	90	80.090						

अन्तरगतको हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौँ नजिक: ०४०२ जेड प ७ नं (19th May 2025) मा सुकोष ।

थपन संख्या र मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति	थपन मिति
०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५	०४/०५/२०२५

ब्रोथर्स इन्टरनेशनल एम्प्लोय्मेन्ट प्वा.ल्ट. (The Link For Recruitment Consultancy Pvt.Ltd.)
 Gongsabi-26, Kathmandu, Nepal, Contact: +977 919811 / 9198182, E-mail: info@biegrups.com, Web: www.biegrups.com

Fewa HR Solutions Pvt. Ltd.

KMC-32, Tinkune, Kathmandu, Office: +977-1-4117992, 4117997
E-mail: fewahr@solutions@gmail.com, website: www.fewahr@solutions.com

साउदीमदी रोजगार

पूरा सल्लागी निधी : २०२२/२०२३

कम्पनी : Future Vision Contracting Company

LT. NO. 323584

रोमा सुपुस : नि. सुपुस

चलानी नं. ६०२३२४८४८

रि. नं.	कामदारको पद	माग्न संख्या	मासिक तलब	ओवर टाइम तलब	प्रतिदिन कामको सङ्ख्या	सामान्य कामको सङ्ख्या	पब्लिक प्लेसमा कामको सङ्ख्या	समा. प्लेसमा कामको सङ्ख्या	सुको प्लेसमा कामको सङ्ख्या	कामको स्थिति
1	Car Driver	1	1500	४८३८०	क. नि. सुपुसमा	अ. घरबाट	६ दिन	क. नि. सुपुसमा	६	२ वर्ष

अभियन्ताको पदमा नि. सुपुसमा र संस्थाको कार्यालयमा कामको लागि २०२२ पदे नुमा (19th May 2025) मा हलुनेछ ।

अभियन्ताको पदमा नि. सुपुसमा र संस्थाको कार्यालयमा कामको लागि २०२२ पदे नुमा (19th May 2025) मा हलुनेछ ।

अभियन्ताको पदमा नि. सुपुसमा र संस्थाको कार्यालयमा कामको लागि २०२२ पदे नुमा (19th May 2025) मा हलुनेछ ।

[illegible]

प्रभाव दैनिक

अर्थ बजार

आजको मूल्य

छपावाला सुन / तेजाबी सुन / चाँदी

प्रति तोला - १९०५.००

प्रति तोला - ०

प्रति तोला - १९७०

अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार मेला | नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघले भूकूटीमण्डपमा वैशाख २५-२९ गतेसम्म आयोजना गरेको १०औं नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार मेलामा बिक्रीका लागि राखिएका सामग्री हेर्दै सहभागी ।

नीति तथा कार्यक्रम पारित

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रम संघीय संसद्का दुवै सदनबाट पारित भएको छ । प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रिय सभाको आइतबार बसेको छुट्टाछुट्टै बैठकले बहुमतबाट नीति तथा कार्यक्रम पारित गरेका हुन् ।

प्रतिनिधिसभा बैठकमा सभामुख देवराज घिमिरेले नीति तथा कार्यक्रम बहुमतले पारित भएको घोषणा गरेका थिए । यसैगरी राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष नारायणप्रसाद दाहालले सभामा नीति तथा कार्यक्रम बहुमतले पारित भएको घोषणा गरे ।

यही वैशाख १९ गते नीति तथा कार्यक्रम सदनमा प्रस्तुत भएको थियो । त्यसमा वैशाख २२ देखि २८ गतेसम्म निरन्तर छलफल भएको थियो । छलफलको अन्तिम दिन आइतबार प्रधानमन्त्री केपी

शर्मा ओलीले सांसदहरूले उठाएको प्रश्नको जवाफ दिएका थिए । आइतबारको बैठकमा नीति तथा कार्यक्रममाथि प्राप्त संशोधनलाई निर्णयार्थ प्रस्तुत गरिएको थियो । प्रतिनिधिसभामा नीति तथा कार्यक्रममाथि एकल र संयुक्त गरी कूल ३७ वटा संशोधन प्रस्ताव दर्ता भएका थिए । ती सबै अस्वीकार भएका थिए । यसैगरी राष्ट्रिय सभामा पेश गरेका नीति तथा कार्यक्रमका विविध बुँदामा सांसदहरूद्वारा प्रस्तुत संशोधन प्रस्ताव बहुमतले अस्वीकृत भएका थिए ।

सांसदहरूको प्रश्नको जवाफ दिने क्रममा प्रधानमन्त्री ओलीले नीति तथा कार्यक्रम सुशासन प्रवर्द्धन र विकासको गतिलाई तीव्र गतिमा अघि बढाउने उद्देश्यसहित प्रस्तुत भएको बताएका थिए । देशलाई सार्वभौसमसत्ता सम्पन्न, स्वाधीन, स्वतन्त्रता राख्दै राष्ट्रिय हितको जगेर्ना र प्रवर्द्धन गर्नुमै आवश्यकतालाई नीति तथा कार्यक्रमले समेटेको छ, उनले भने ।

उनले सामाजिक सञ्जालको दुरुपयोग गरेर समाजमा

अराजकतालाई राजनीतिक आचरणको रूपमा अगाडि बढाइएकोप्रति र जनताप्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै प्राणलीमाथि गरिने प्रहारप्रति सचेत हुनुपर्नेमा जोड दिए । लोकतन्त्रलाई अस्वीकार गर्ने र पुरानो प्रणालीको बकालतका नाममा प्रणालीको विरोध गर्ने, सार्वजनिक र जनताको सम्पत्ति हानि गर्ने तत्वविरुद्ध सजग हुनुपर्नेमा जोड दिएका थिए । नीति तथा कार्यक्रममाथिको छलफलमा सांसदहरूले दिएका सुझावलाई आगामी बजेटमा समेट्ने विश्वास ओलीले व्यक्त गरे ।

प्रधानमन्त्री ओलीले सरकारी निकायबाट सञ्चालित कार्यक्रम उच्चमशीलताको विकास, उत्पादन, उत्पादकत्व र रोजगारी सिर्जनामा केन्द्रित गर्ने र तीन तहका सरकारबीचको सहयोग, समन्वय र सहकार्यमा कृषिको व्यावसायिकीकरण र पूर्वाधार निर्माण गर्ने नीति प्रस्ताव गरिएको जानकारी दिएका थिए ।

आगामी बजेटमा निजी क्षेत्रको सुभाव

नीतिगत स्थिरता र लगानी अनुकूल वातावरण बनाउन माग

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट लेखन कार्य अन्तिम चरणमा छ । आगामी बजेटबारे विभिन्न क्षेत्रबाट सरकारलाई सुझाव आइरहेका निजी क्षेत्रले पनि नीतिगत स्थिरता, सहज कर कानून र लगानी अनुकूल वातावरणका लागि आफ्ना माग दोहोर्‍याएका छन् ।

निजी क्षेत्रका दुई छाता संस्था नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ (एफएनसिसिआई) र नेपाल उद्योग परिसंघ (सिएनआई) ले निजी क्षेत्रको मनोबल बढाउन, लगानी बृद्धि गर्न र आर्थिक विकासलाई गति दिनका लागि यस्ता सुधार अति आवश्यक भएको जनाएका हुन् । सिएनआईले गत शुक्रबार र एफएनसिसिआईले आइतबार बिहान पूर्वबजेट छलफल कार्यक्रम आयोजना गर्दै सरकारलाई सुझाव दिएका हुन् ।

नीतिगत अस्थिरता, जटिल कानुनी प्रक्रिया, कम पुँजीगत खर्च, न्यून विदेशी लगानीलगायत चुनौती रहेकाले समाधानका विकल्प दिनुपर्ने निजी क्षेत्रको भनाइ छ । यसको समाधानका लागि 'लगानी दशक' घोषणा गर्दैछि कानून संशोधन गर्नेलगायत कार्य गरिनुपर्ने निजी क्षेत्रको जोड छ । त्यस्तै कर क्षेत्रमा कपीरेट कर घटाउने, मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट) प्रणाली सरल बनाउने, कर छुटको सीमा बढाउनेलगायत सुझाव पनि समावेश गरिएका छन् ।

क्षेत्रगत रूपमा जलविद्युत् आयोजनालाई कर छुट दिने, कृषि प्रशोधन र निर्यात बढाउने, पर्यटन क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्न भिसा नीति सजिलो बनाउने र सूचना प्रविधि क्षेत्रको विकास गर्न आईसिटी पार्क निर्माण गर्नेलगायत सुझाव निजी क्षेत्रबाट आएका छन् । स्वदेशी उद्योगलाई संरक्षण दिने, साना उद्यमलाई सहजकर्जा उपलब्ध गराउने, डिजिटल प्रणालीबाट व्यवसाय दर्ता र कर भुक्तानी गर्नेजस्ता सुधार गर्न पनि आग्रह गरिएको छ । यी सुझाव सरकारले ग्रहण गरेर कार्यान्वयन गरेमा नेपालको आर्थिक वृद्धि हुने र रोजगारीको अवसर पनि सिर्जना हुने अपेक्षा निजी क्षेत्रको छ ।

आइतबार यहाँ आयोजित पूर्वबजेट छलफल कार्यक्रममा एफएनसिसिआईका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले यसपटकको बजेटले सामाजिक न्यायसहितको खुला अर्थतन्त्रको विस्तार, नयाँ चरणको आर्थिक सुधारका लागि संरचनात्मक परिवर्तन, निजी क्षेत्र प्रवर्द्धन, सुशासन अभिवृद्धि एवं राजस्व परिचालन तथा सार्वजनिक खर्चको प्रभावकारितालगायत पक्षलाई आफ्ना उद्देश्य र प्रार्थमिकतामा समेटिनुपर्ने बताए । साधारण खर्च घटाई विकास खर्च बढाउने र सर्वसाधारणको क्रयशक्ति, उद्यमीको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउने कार्यक्रम यसपटकका प्रमुख अक्षरपण

यस्ता छन् महासंघका सुझाव

लगानी बाधकका रूपमा रहेका भूमि, वन, वातावरण, सार्वजनिक खरिद, खनिज र जलविद्युत्लगायत कानूनमा सुधारसहित लगानी सम्बद्ध एकीकृत कानून बनाइ नीतिगत पारदर्शीता र व्यावसायिक सुरक्षाको सुनिश्चितता गरिनुपर्नेमा महासंघले जोड दिएको छ ।

आम निराशा कम गर्न र युवालाई व्यवसायप्रति आकर्षित गर्न सुशासनको प्रत्याभूति गरिनुपर्ने तथा सुशासनका लागि प्रविधिको प्रयोग बढाउनुपर्ने सुझाव महासंघको छ । राजस्व बुझाएकै आधारमा व्यवसाय नवीकरण गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइनुपर्ने तथा प्रविधिको पहुँच नपुगेको र सम्पूर्ण सेवा अनलाइन नहुँदासम्म लघु घरेलु तथा साना उद्यमले सम्बन्धित वडा कार्यालय एक ठाउँमा दर्ता गर्ने र राजस्व बुझाए पुग्ने व्यवस्था गरिनुपर्ने माग निजी क्षेत्रको छ ।

राजस्व बुझाउनेवित्तिकै तत्काल कर चुक्ता प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था गरिनुपर्ने व्यवस्था बजेटमार्फत ल्याउन पनि महासंघले सुझाव दिएको छ । ठूला एवं विदेशी लगानी सहजीकरणका लागि लगानी बोर्ड र उद्योग विभागलाई गाभ्नुपर्ने सुझाव

पनि महासंघको छ ।

सरकारको खर्च बढ्नु नसक्दा पनि अर्थतन्त्रमा समस्या सिर्जना भएको उल्लेख गर्दै महासंघले विकास खर्च बढाउन गम्भीर भएर पहल गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याएको छ । 'नेपालको बजेट प्रक्रियामा करिब दुई दशकदेखि पुँजीगत खर्च हुन नसक्नु सबैभन्दा ठूलो समस्याका रूपमा रहेको छ । बजेटको करिब १७ प्रतिशतजति मात्रै पुँजीगत खर्च छुट्याइने र त्यो पनि ६० प्रतिशत हाराहारीमात्रै खर्च हुने प्रवृत्तिले एकातर्फ देशमा अपेक्षित विकास हुन सकेको छैन भने अर्कोतर्फ यसले बजारमा न्यून माग हुन गर्दै निजी क्षेत्रको व्यवसाय पनि प्रभावित भएको छ,' महासंघले भनेको छ ।

अबको कम्तीमा दुई वर्ष बजेटको आकार तय गर्दा राजस्वको वृद्धिदर जति नै बजेटको आकार बृद्धि गर्नुपर्ने, ऋण लिएर साधारण खर्च गर्ने प्रवृत्ति हटाउने, उत्पादनमा आधारित सहूलियत कार्यक्रम १० वर्षसम्म निरन्तर सञ्चालन गरिनुपर्नेलगायत सुझाव छन् । त्यस्तै, औद्योगिक करिडोर विशेष कार्यक्रमअन्तर्गत भारतीय सीमाबाट चुरेफेदीसम्मका सडक

किनार र अन्य सम्भावित करिडोरमा उद्योग लक्षित विशेष कार्यक्रम ल्याएर खुला विशेष आर्थिक क्षेत्रको अवधारणा सुरु गरिनुपर्ने धारणा महासंघको छ ।

१०० भन्दा बढी व्यक्तिलाई रोजगारी दिने उत्पादनमूलक उद्योग, पर्यटन, सेवा उद्योगलाई रोजगार च्याम्पियनको सम्मानसहित आयकरमा न्यूनतम ४० प्रतिशत छुटको माग महासंघले गरेको छ । त्यस्तै, अर्थतन्त्र तलायमान बनाउन व्यवसायी, कर्जा सुरक्षण निगम, सरकार र विकास साझेदार समेतले जोखिम बेहोर्ने गरी एक करोड रूपैयाँसम्मको कर्जा परियोजना धितोमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनुपर्ने महासंघको माग छ ।

स्वदेशी काठको उपयोगलाई सहज बनाउन प्रचलित वन ऐनमा संशोधन तथा गिट्टी, रोडा, ढुंगाको उत्खनन, बिक्री वितरण र निर्यातका लागि कार्याविधि बनाइनुपर्ने सुझाव आएको छ । हाल स्टार्टअप उद्योगलाई दिइएको छुट सुविधा थप पाँच वर्ष निरन्तर दिइनुपर्ने, निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा सबै प्रदेशमा 'स्टार्टअप ग्रोथ सेन्टर' स्थापना गर्नुपर्ने आवश्यकता पनि महासंघले औल्याएको छ ।

विशेष ध्यान दिनुपर्छ,' महासंघले भनेको छ । सिएनआईले पनि आगामी दशकलाई लगानी दशक घोषणा गरिनुपर्ने माग छ ।

परिसंघले दिएका सुझाव

परिसंघले निजी क्षेत्रलाई विकासको इंजिनका रूपमा लिई आत्मविश्वासका साथ लगानी बृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरी यस्ता आर्थिक नीति आगामी १० वर्षसम्म स्थिर हुने सुनिश्चितता गर्न सरकारलाई आग्रह गरेको छ । आयातलाई नियमन तथा आन्तरिक उत्पादनमा सहूलियत उपलब्ध गराउँदा स्वदेशमा लगानी बढ्ने, उत्पादन बृद्धि हुने एवं आत्मनिर्भरतातर्फ जानसक्ने भएकाले त्यस्ता वस्तुको पहिचान गरी प्रोत्साहनको नीति लिन परिसंघले माग गरेको छ ।

तयारी वस्तुमा लागेको भन्सार दरभन्दा त्यस्तो वस्तु उत्पादन गर्न प्रयोग हुने कच्चापदार्थमा लाग्ने भन्सार दर कम्तीमा एक तह कम हुने कानुनी व्यवस्था रहेकामा यस्तो फरक कम्तीमा दुई तहको हुने व्यवस्था गर्न परिसंघले सुझाएको छ । अहिले लागू रहेका विभिन्न शीर्षकका करलाई एकीकृत गरी आयकर, भन्सार, अन्तःशुल्क तथा मूल्य अभिवृद्धि करमात्र कायम रहने व्यवस्था गर्न पनि परिसंघको माग छ ।

मूल्य अभिवृद्धि करलाई बहुदरमा लगेर शून्य, पाँच, १३ र १८ प्रतिशत कायम गर्न सकिने परिसंघको भनाइ छ । एकै स्थानबाट सबै प्रकारका कर संकलन गर्ने व्यवस्थाको माग पनि परिसंघले गरेको छ ।

भन्सार नाकाका चोरी निकासी पैठारी रोकिनुपर्ने, भन्सारको सन्दर्भ पुस्तिकाको अभ्यास खारेज गर्नुपर्ने, आयातीत वस्तुमा लगाउनुपर्ने लेवल भन्सार विन्दु अगावै लगाउनेलगायतका सुझाव परिसंघबाट आएका छन् ।

नेपालमा गुप्तस्तरीय वस्तुमात्र आयात गर्न पाउने व्यवस्था कायम गरी आगामी आवभित्र आयात हुने प्रमुख वस्तुका कम्तीमा १०० वटा गुणस्तर मापदण्ड बनाइ आयातमा अनिवार्य लागू गरिनुपर्ने परिसंघको सुझाव छ । सार्वजनिक निकायमा स्वदेशी वस्तुको प्रयोगसम्बन्धी निर्देशिका, २०८१ मा स्वदेशी वस्तु पहिचानका लागि वेब पोर्टल बनाउने, सोही पोर्टलबाट वस्तु खरिद गर्न सकिनेलगायत विषय समावेश भएकामा यी व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न पनि परिसंघले माग गरेको छ ।

उद्योगका लागि वन क्षेत्रको उपयोग, काष्ठ तथा गैरकाष्ठजन्तु वस्तुको उपयोग, जडीबुटी, ढुंगा, गिट्टी, पानी, चुनढुंगा, खानी तथा खनिजजन्य सम्पदाको दिगो उपभोग हुनेगरी प्रचलित कानूनको सरलीकरण गर्न परिसंघले आग्रह गरेको छ । त्यस्तै, अग्रिम जमानतसम्बन्धी र उधारो उठाउनेसम्बन्धी कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्ने परिसंघको माग छ ।

काठमाडौं (प्रस)- साताको पहिलो कारोबार दिन आइतबार सेयरबजार दोहोरो अंकले घटेको छ । आइतबार नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज (नेप्से) परिसूचक ११.५३ अंकले घटेको हो । यससँगै नेप्से दुई हजार ६५०.११ को बिन्दुमा कायम भएको छ ।

आइतबार ३०० कम्पनीका दुई करोड ४० लाख ११ हजार १४ किता सेयर ८८ हजार ९५५ पटक खरिद बिक्री हुँदा १० अर्ब २० करोड २७ लाख रूपैयाँबराबरको कारोबार भएको नेप्सेले जनाएको छ ।

विकास बैंक समूह १.२७, होटल तथा पर्यटन ६.५०, जीवन विमा ०.३१, निर्जीवन विमा ०.०६ र व्यापार समूह ०.२० प्रतिशतले बढेको छ भने अरु सबै समूहको उपसूचक घटेको छ ।

बैंकड ०.५१, वित्त ३.७२, जलविद्युत् १.२६, लगानी १.५५, उत्पादन तथा प्रशोधन ०.३९, लघुवित्त ०.०९ र म्युचुअल फण्ड ०.२८ प्रतिशतको गिरावट देखिएको छ । आइतबारको कारोबारमा नेपाल माइक्रोइन्भेस्टमेन्ट कम्पनी लिमिटेड र क्रेस्ट माइक्रोलाइफ इन्भेस्टमेन्ट लिमिटेडको सेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्कित लागेको थियो । सबैभन्दा बढी लिभ्नु विकास बैंक लिमिटेडको सेयर मूल्य ७.४५ प्रतिशतले घटेको छ ।

कारोबार रकसमा आधारमा आइतबार सबैभन्दा बढी राध्री किराज कम्पनी लिमिटेडको ६६ करोड १० लाख ७० हजार रूपैयाँबराबरको कारोबार भएको छ । कारोबार भएका सेयर संख्याका आधारमा सबैभन्दा बढी डादी ग्रुप पावर लिमिटेडको १५ लाख ६१ हजार ८७१ किता सेयर खरिद बिक्री भएको छ ।